

I SKYRIUS

Su Salma Santjago kalbėjau tik dėl to, kad mano šuo surijo jos priešpiečius.

Kartais gyvenimas primena ilgą kelią, vedantį nuo vieno „jeigu“ prie kito. Jeigu liepos pabaigoje Lakis nebūtų išsinėręs iš antkaklio, man nebūtų tekę bėgti per mėlynių laukus, šaukiant:

– Laki! Ne! Ateik! Skanėstai! – išmėginau visas šuniui žinomas frazes, melddamasi, kad augintinis sustotų ir aš galėčiau jį pagauti: – Pavadėlis! Kiauliena! Eitam pasivaikščioti? Sūris!

Mano juodas Labradoro retriveris Lakis – aklas ir senas, bet dar labai greitas. Ypač tokiose dykynėse kaip ši, kur nėra į ką atsitrenkti ir bėgti galima į visas puses.

Laukinių Meino mėlynių krūmai neaukšti, nesiekia nė trisdešimties centimetrų, bet tankūs ir tvirti. Bėgdama pro dar vieną ženklą su užrašu „VINTROPŲ MĒLYNĖS. PAŠALINIAMS VAIKŠČIOTI DRAUDŽIAMA“, jaučiau, kaip gelia subraižytas kulkšnis.

Sekmadeniais poną Vintropą visada sutinku bažnyčioje – apsivilkęs šventiniu kostiumu, jis sėdi šeimos klaupte. Tikėjau, kad mane pamatęs ponas prisimins Evangelijos eilutes: „Jeigu jūs atleisite žmonėms jų nusizengimus, tai ir jūsų dangiškasis Tėvas atleis jums.“ Tą akimirką meldžiausi ir aš, tik atsimerkusi: užsimerkti bijojau, kad nepamesčiau Lakio.

„Prašau, sustabdyk Lakį. Prašau, sustabdyk jį. Ne, tik ne į kelią!“ – meldžiau aš, persigandusi, kad Lakio nepartrenktų didžiulis Vintropų sunkvežimis, gabenantis milžiniškas plastikines visų vaivorykštės spalvų dėžes, sklidas mėlynių.

Stabdžiai sucypė.

– Ei! – suriko man sunkvežimio vairuotojas. – Dink iš tų krūmų!

– Ten mano šuo! – sušukau aš.

Jei ne stabdžių cypimas ir garsūs riksmi, mergaitė mūsų su Lakiu tikriausiai nebūtų pastebėjusi. Mačiau ją akies kampučiu: juodi viršugalvyje surišti plaukai ir uogų mėlyneje išsiskiriantys oranžiniai marškinėliai. Metusi šukas, skirtas uogoms rinkti, ir pagriebusi kuprinę, ji atskuodė kaip vėjas. Artėdama prie Lakio, mergaitė iš kuprinės išitraukė sumuštinį ir nedidelį traškučių pakelį.

Lakis neketino klausyti visada jį pradžiuginančių žodžių, pavyzdžiui, „ateik“, bet išgirdęs pakelio traškėjimą iš karto pastatė ausis.

Jei ne mergaitės priešpiečiai, esu tikra, kad Lakis nebūtų sustojęs, būtų perskuodęs visą Meina, gal net Kanadą pasiekęs.

Pribėgusi juodu, vos gaudžiau kvapą, negalėjau net kalbėti. Mergaitei tik linktelėjau, padėkodama už tai, kad atidavė Lakiui sumuštinį. Ji atrodė kaip dvylikametė, mano bendraamžė. Išsitaršę plaukai krito ant veido, ant skruosto įžiūrėjau purvo dėmelę. Bet šiaip buvo daili. Tikriausiai kilusi iš migrantų šeimos, tokios šeimos kiekvieną vasarą čia atvyksta kelioms savaitėms padirbėti. Senais sunkvežimiais, prikabinamais nameliais ar

automobiliais jie atkeliauja iš Meksikos, Floridos ar kitų tolimų regionų ir renka laukuose nokstančias mėlynes. Paprastai su migrantų vaikais aš nekalbu, o šie nekalba su manimi. Mes nesusidraugaujame, nes jie neužsilieka.

Kol Lakis nuo snukio laižėsi žemės riešutų sviestą, aš tvirčiau užveržiau jo antkaklį. Kai prisegiau pavadėlį, mergaitė jau buvo grįžusi prie mėlynių krūmo.

– Ačiū! – sušukau. – Atsiprašau, kad netekai priešpiečių. Nemaniau, kad suris visą sumuštinį.

Nors tikriausiai niekas nenorėtų šuns apėsto sumuštinio.

Apsupta kitų besidarbuojančių žmonių, mergaitė vėl šukavo uogienojus aliumininiu įrankiu. Mėlynėms rinkti skirtas įnagis primena šiukšliadėžę su dantimis. Vienas jo galas yra atviras, o ant viršaus pūpso rankena. Priekyje išrikiuoti aštrūs virbalai. Virbalus reikia kišti į žemai augančius krūmelius ir kilstelėti viršun – tuomet uogos nutrūksta nuo šakelių ir subyra į rinktuvą. Tai sunkus, varginantis darbas. Greta mergaitės stovintis vyriškis kažką sušuko ispanų kalba, ir ši nusijuokė, bet galvos nepakėlė. Tęsė pradėtą darbą.

Pakeliui į namus Lakį išbariaiu, bet tas neatrodė atgailaująs dėl savo eibių.

Gal dėl to, kad gavo sumuštinį.

O gal jam patiko ir vėl pašėlusiai bėgti: skuosti per plynus laukus taip, kaip aklam šuniui netenka.

Gali būti, kad Lakis jaučia dalykus, kurių nejaučia žmonės. Mūsų veterinarė daktarė Kac sako, kad netekus regėjimo paaštrėja kitos šuns joslės, tarytum kompensuodamos tai, kas prarasta. Gal ji ir teisi, nes Lakis tikrai išgirdo traškučių pakelio traškėjimą ir užuodė žemės riešutų sviestą.

Bet aš manau, kad viskas ne taip paprasta.

Jei Lakis manęs nebūtų įviliojęs į mėlynių laukus, tikriausiai niekuomet nebūčiau sutikusi tos mergaitės, Salmos Santjago. Lakis tikriausiai žinojo, kad mums jos reikia, gal net labiau, nei jai reikėjo mūsų.

2 SKYRIUS

– Ne taip tave auklėjau, – vakare pasakė močiutė, išgirdusi, kad Lakis surijo mergaitės sumuštinį ir traškučius. – Lile, tu tam vaikui nuneši ką nors valgyti, nes kito maisto ji galbūt neturėjo.

– Bet, močiute, tai nutiko per pietus, – atsakiau. – Atrodysiu keistai, jei maisto nunešiu *dabar*. Kaip aš ją surasiu? Juk net vardo nežinau!

– Senelis tave palydės į migrantų stovyklą.

Senelis išsižiojo, lyg ketintų prieštarauti. Bet nutylė-

jo. Jis mėgsta sakyti, kad močiutei ką nors sugalvojus geriau sutikti, jei nenori ilgai slapstyti.

– Širyt ponja Lemont į parduotuvę atnešė kelis šaldytus mėsos pyragus, – pratęsė mintį močiutė. – Dar ne visus išpardaviau. Vieną galėsi nunešti tos mergaitės šeimai.

– Nori, kad jai nuneščiau mėsos pyragą? Į stovyklą? Aš net nežinau, ar ji tokius valgo! – ėmiau protestuoti aš. – O gal ji vegetarė?

Močiutė palenkė galvą ir nukreipė žvilgsnį virš akinių rėmelių.

– Einu ieškoti tvirto maišelio. Tie pyragai sunkūs.

– Jei ką nors ir nunešiu, tai tik duonos ir žemės riešutų sviesto, kad galėtų susitepti naują sumuštinį, – pasakiau.

– Užkandžių? Ne, nė negalvok! – užsiplieskė močiutė. – Dar įžeisime, nes atrodys, kad laikome juos vargšais.

– Bet ji ir yra vargšė. Argi ne? – maniau, kad dėl to migrantai čia ir atvyksta: neturėdami pinigų, jie ieško darbo, net jei važiuoti reikia toli.

– Tigrine Lelija Marija! – sušuko močiutė.

Susiraukiau. Jei močiutė tokiu tonu ištaria mano tikrą, visą, vardą, vadinasi, ginčytis neverta. Nes ji yra vienintelis žmogus, nekenčiantis šio vardo ne mažiau už mane pačią.

Man gimus, mama pažvelgė pro ligoninės langą ir pamatė oranžinius tigrinių lelijų žiedus. Vaizdas ją taip sužavėjo, kad nusprendė mane pavadinti gėlių garbei.

Norėčiau, kad tą dieną pro langą mama būtų pamačiusi rožes, saulutes ar ramunes. Bet, kaip sako senelis, saulė šviečia net juodžiausią dieną. Gerai, kad mama manęs nepavadino Ambrozija.

Išgirdęs, kad einame durų link, Lakis pašoko.

– Gulėk! – paliepė močiutė. – Jau ir taip daug bėdų sukėlei.

Lakis išsitiesė savo guolyje po palangę. Jei šunį apšauktume mudu su seneliu, tas nutaisytų pačią liūdniausią šunišką išraišką, tikėdamasis, kad apsigalvosime. Bet močiutės Lakis žinojo nesuminkštinsias.

Kadaise jis buvo mamos šuo. Senelis sako, kad mamai Meinas buvo per mažas ir, baigusi mokyklą, ji išvyko į Bostoną, tada į Floridą, galiausiai į Niujorką. Bet tos vietos mamai irgi nepatiko, nes sugrįžo namo ir parsivežė mudu su Lakiu.

Įdomu, ką pasakė močiutė, savo dukrą išvydusi su šuniuku ir dvimete mergaite. Neprisimenu nei tos dienos, nei kitų įvykių, kai man buvo dveji. Neprisimenu ir mamos – mačiau tik jos nuotraukas ir girdėjau kitų žmonių pasakojimus. Senelių butas virš parduotuvės man visada buvo namai, mama pažįstama tik iš nuotraukų, o Lakis didelis.

Nepastebėjau, kada jis ėmė akti. Daktarė Kac sakė, kad liga progresavo iš lėto ir aš nieko negalėjau pakeisti. Bet jautiesi kaltas, kai tavo geriausiam draugui nutinka nelaimė, net jei nieko nežinojai.

– Tuoj grįšiu, – pažadėjau Lakiui. Tuomet nusekiau paskui močiutę, kuri jau lipo laiptais į pirmame aukšte įsikūrusią parduotuvę.

Trypčiojau, kol ji į popierinį maišelį dėjo mėsos pyragą.

– Gražus vakaras, – pastebėjo senelis. – Pasivaikščiiosime.

Atsidusau. Jei važiuotume sunkvežimiu, mūsų gėdinga kelionė pasibaigtų anksčiau, bet į sunkvežimį sėsdavome tik esant būtinybei. Degalai brangūs, o sunkvežimis senas.

– Sėkmės, – tradiciškai palinkėjo močiutė.

Kelionė į mėlynių laukus ilga, ypač jei ten išsirengi *antrą* kartą per dieną. Stengiausi neatsilikti nuo senelio. Iš miestelio išėjome tylėdami, tada pasukome į kelią, kuris mėlynių laukus dalija į dvi dalis:ėjome pro ženklus, įspėjančius, kad pašaliniamis eiti draudžiama, ir pro nedidelius mėlynus namelius, skirtus Vintropų mėlynių ūkio darbininkams.

Migrantų stovykla plyname lauke boluoja iš tolo. Man ji primena „Ozo šalies burtininką“: Smaragdo miestas irgi stūkso aguonų laukuose. Tik stovyklos pastatai mėlyni, o ne smaragdo žalumo, ir stovyklos viduryje išrikiuoti oranžiniai biotualetai.

Pakelėje stovi kitas ženklas, įspėjantis, kad visi lankytojai privalo registruotis apsaugos patalpose. Stovykloje dar nesu buvusi. Sunkiai nurijau seiles, kaiėjome pro rūkančius vyrus, susėdusius prie piknikams skirto stalo. Kai kurie į mus su seneliu žiūrėjo kaip į nepageidaujamus prašalaičius. Maišelį su mėsos pyragu troškau palikti prie tuščių mėlynėms skirtų dėžių, kad tik nereikėtų ieškoti mergaitės, kuriai privalėjau taip keistai atsidėkoti.

– Tau padėjusi mergaitė ispanų kilmės? – tyliai pasiteiravo senelis.